

Bruksela, 4 maja 2023 r.
(OR. en)

8824/1/23
REV 1

RECH 152

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitety Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	<i>Przygotowania do Rady (ds. Konkurencyjności (Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Badań i Przestrzeni Kosmicznej)) w dniach 22–23 maja 2023 r.</i> Bezpieczeństwo wiedzy i odpowiedzialne umiędzynarodowienie – Wymiana poglądów

W załączeniu delegacje otrzymują notę prezydencji pt. „Bezpieczeństwo wiedzy i odpowiedzialne umiędzynarodowienie” z myślą o wymianie poglądów na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 23 maja 2023 r.

**NOTA PREZYDENCJI DO WYMIANY POGLĄDÓW NA TEMAT BEZPIECZEŃSTWA
WIEDZY I ODPOWIEDZIALNEGO UMIEDZYNARODOWIENIA****Rzetelność badawcza i bezpieczeństwo badań naukowych w spolaryzowanym świecie**

Międzynarodowa współpraca badawcza ma ogromne znaczenie dla instytucji szkolnictwa wyższego i organizacji prowadzących badania naukowe ze względu na utrzymanie wysokiej jakości i adekwatności. Współpraca międzynarodowa pomaga tworzyć sieci czołowych światowych talentów, zapewnia innowacyjnym przedsiębiorstwom dostęp do nowych rynków, promuje normalizację i buduje masę krytyczną w celu sprostania globalnym wyzwaniom. Postęp naukowy, odkrycia i innowacje dokonują się w interaktywnym, interdyscyplinarnym i międzynarodowym ekosystemie, w którym naukowcy mogą współpracować w oparciu o wspólne zasady i wartości, takie jak wolność akademicka, badawcza rzetelność i otwartość.

Przy tym otwartość i współpraca wymagają również świadomości i wiedzy na temat istniejących zagrożeń i ryzyka w dziedzinie bezpieczeństwa, a także systematycznych wysiłków, by im przeciwdziałać. W coraz bardziej niepewnym i spolaryzowanym świecie pojawiają się nowe napięcia i wyzwania geopolityczne – istnieje ryzyko, że obce mocarstwa we własnym interesie będą niesprawiedliwie wykorzystywać otwarte środowisko badawcze i międzynarodową współpracę badawczą i manipulować nimi. Zagrożenia ze strony obcych państw i podmiotów niepaństwowych mogą przekładać się na niepożądany transfer wiedzy i ingerencję w działania w zakresie badań naukowych i innowacji, między innymi w celu wspierania kształtowania polityki. Te zagrożenia dla bezpieczeństwa mogą poważnie zaszkodzić międzynarodowemu ekosystemowi badawczemu. Należy również podkreślić, że współpraca z krajami, które nie przestrzegają praw podstawowych i wolności akademickiej, budzi wątpliwości natury etycznej. Ostrzeżenia ze strony służb bezpieczeństwa i incydenty, o których donoszą media, dowodzą, że podmioty w europejskim systemie badań naukowych i innowacji muszą wyzbyć się podejścia cechującego się naiwnością.

Umieędzynarodowienie badań musi opierać się na rygorystycznej etyce badawczej, w tym na badawczej rzetelności i odpowiedzialności. Naukowcy, służby wsparcia i zarządzający instytucjami szkolnictwa wyższego muszą ocenić wyzwania i możliwości związane ze współpracą międzynarodową. Środowisko naukowe może radzić sobie z podejrzeniami i obawami co do ukrytych niebezpiecznych zamiarów dzięki zwiększeniu przejrzystości, podnoszeniu świadomości na temat szerzej pojętych napięć geopolitycznych, należytemu zarządzaniu ryzykiem równoważącemu należytą staranność i praktyki pomagające nawiązywać kontakty oraz dzięki edukacji w zakresie odpowiedzialnego umieędzynarodowienia.

Utrzymanie równowagi między otwartą a ograniczoną międzynarodową współpracą badawczą

Odpowiedzialne umieędzynarodowienie oznacza zorganizowany proces identyfikacji, oceny i monitorowania możliwości i zagrożeń związanych ze współpracą badawczą, a także zarządzania nimi. Takie podejście prowadzi do większej gotowości i świadomości, a także do zwiększenia wiedzy na temat ingerencji zewnętrznej, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony praw podstawowych i wartości, jakimi są wolność akademicka oraz rzetelność i autonomia nauki.

Otwartość, przejrzystość, bezpieczeństwo, wolność i rzetelność to kluczowe elementy odpowiedzialnego umieędzynarodowienia. Otwartość i bezpieczeństwo nie powinny być zatem postrzegane jako sprzeczne, powinno się raczej je wypośrodkować i sprawić, by wzajemnie się uzupełniały. Jednak utrzymanie równowagi między otwartą, opartą na zaufaniu współpracą naukową, z jednej strony, a restrykcyjnymi przepisami ochronnymi, z drugiej strony, stanowi poważne wyzwanie. Nadmierna regulacja lub zbytne interwencje mogą ograniczać swobodę prowadzenia badań naukowych i wymiany naukowej.

We wrześniu 2021 r. Rada przyjęła konkluzje pt. „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji – strategia Europy na rzecz współpracy międzynarodowej w zmieniającym się świecie”, w których podkreśliła zobowiązanie Unii do utrzymania otwartości we współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji. W konkluzjach podkreśla się również propagowanie wspólnych wartości Unii, zabezpieczanie jej interesów, w tym budowanie wiodącej roli i konkurencyjności w dziedzinie badań naukowych i innowacji, i wzmacnianie środków przeciwdziałania zewnętrznej ingerencji.

W czerwcu 2022 r. Rada przyjęła konkluzje w sprawie wartości i zasad współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji. W konkluzjach uznano znaczenie zarządzania ryzykiem i znaczenie bezpieczeństwa oraz zalecono, by Komisja Europejska i państwa członkowskie podejmowały działania mające na celu przeciwdziałanie ingerencji zewnętrznej i zarządzały ryzykiem nieodłącznie związanym z międzynarodową współpracą w zakresie badań naukowych i innowacji. Obejmowało to zapewnienie odpowiednich środków ostrożności w odniesieniu do bezpieczeństwa Unii, a także ochrony praw własności intelektualnej i przemysłowej, zasad ochrony prywatności oraz danych osobowych i infrastruktury.

Ponadto w konkluzjach Rady zachęcono Komisję i państwa członkowskie, by stosowały dobre praktyki określone na przykład w dokumencie roboczym służb Komisji pt. „Zwalczanie ingerencji zewnętrznej w badania naukowe i innowacje” i by takie praktyki rozwijały w celu wsparcia ich wdrażania. W związku z tym zorganizowano warsztaty wzajemnego uczenia się na temat przeciwdziałania ingerencji zewnętrznej w badania naukowe i innowacje, które to warsztaty skupiały się na takich zagadnieniach jak podnoszenie świadomości i zaangażowanie zainteresowanych stron, zrozumienie i identyfikacja zagrożeń ingerencją zewnętrzną oraz środki przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Pytania do dyskusji

W związku z powyższym ministrowie są proszeni o wyrażenie opinii na temat następujących kwestii:

1. Wiele państw członkowskich ustanowiło krajowe podejścia i środki służące ochronie badań naukowych i współpracy międzynarodowej. Jakimi doświadczeniami i najlepszymi praktykami w zakresie przeciwdziałania ingerencji zewnętrznej oraz podnoszenia świadomości na temat zagrożeń i ryzyka, przy jednoczesnym dalszym promowaniu otwartości i współpracy międzynarodowej, chciałoby Państwo się podzielić? Jakie dodatkowe środki można podjąć?
2. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo i rzetelność badań naukowych, w tym identyfikowanie i zrozumienie zagrożeń związanych z ingerencją zewnętrzną, spoczywa na wielu podmiotach, takich jak rządy, instytucje szkolnictwa wyższego i agencje finansujące. Jakie środki można podjąć w celu dalszego wzmocnienia koordynacji i wymiany najlepszych praktyk wśród zainteresowanych stron, w tym środowiska naukowego?

3. Ponieważ rodzaje ryzyka różnią się znacznie między poszczególnymi szkołami wyższymi i dyscyplinami, opracowanie jednego podejścia dla wszystkich może okazać się nieskuteczne. Jakiego Państwa zdaniem główne wyzwania związane z pomyślnym i skutecznym wykonaniem wytycznych i list kontrolnych obejmujących konkretne działania i metody przeciwdziałania ingerencji zewnętrznej?
-